

DEBRECENI

POLITIKAI, TÁRSADALMI A debreczeni és vidéki ifjúság közlönye.

Megjelen naponként

KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

szombat és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:
Helyi hirdetés: 10 kr. / év
Külföldi hirdetés: 20 kr. / év
Hirdetési díj: 10 kr. / év
Hirdetési díj: 10 kr. / év

ELINTÉZET
huszonnegyedik
ségeben (csapó u.)

ÜLÉSRE
vázatjog gyakorlá-
nevei a közgyűlés
bevezetve vannak.

száma.
trény megadása.
választása.
választása.
igazgatóság.
napjától kezdve vál-
előző 5 (nyolc) nap
táthatók meg.

ak gépgyára
teljesülhetlen
szonyult

obiljait
nt
bzséplőgépeit

lós
szérgyűlése
Köztelek.

AK.

K
KÖZTARTÁS
KÖZTARTÁS
KÖZTARTÁS

Diszkvalifikáció
1871-ben.

egjuta-

zzéteszek.
tulajdonos.

Népgyűlések.

Megvolt a szavazás. Izgatottan várta az ország, hogy kik sűtik magukra azt a bélyeget, hogy inkább ragaszkodtak a kormányhoz, mint a hazához. A többség előre is biztos volt. Nem olyan nagy, mint máskor, de elég nagy az ország jogainak konfiskálására.

Ez azonban csak az általános szavazás. A javaslat nemzetharóító része még a részleteknél fog igazán kiríni. Alkotmányunk szent örökségének elfecsérelése, a német nyelv hegemoniája Magyarországon, a magyar nyelv degradálása állami nyelvből Landes-sprachévé, az ifjúság megrontása a két évi szolgálat által: mindezek mely botránkozást idéznek föl hazaszerető pártkülömbőség nélkül szégyenpírt okoznak.

Ha a nemzet összeszedi erélyét, még kikerülheti a meggyalázást. A részleteknél a javaslat még elbukhatik. Még van rá idő, hogy városról városra népgyűlések tartassanak. Kishittek mondják, hogy nem használ már itt semmi. Nem igaz. Rá kell lépni a csalekítés terére. Határozatokat kell hozni a szokat sürgönyökben tudatni az illető képviselőkkel. Majd megállítjuk, merészelnek-e a közelemény nyíltan és félremagyarázhatatlanul kijelentett akaratával ellenkezni.

Már megtörtént, hogy Tisza 1886-ban a vármegyei törvénnyel a kir. bíróságokat a főispáni hatalom szférájába akarta vonni. De jogási körökben oly nagy mérvű agitáció indult meg e terv ellen, hogy Tisza az utolsó órában visszavonta javaslatát. Az is megtörtént, hogy a keresztény-zsidó házasságot a főrendiház megbuktatta. A kuriai bíróságról szóló javaslatot is (egy félrevezetett) közvélemény nyomára alatt vonta vissza a kormány.

Nem lehetetlen tehát, hogy az országos tartandó népgyűlések határozatai s ezeknek folytán az illető kerületek képviselői rábírák a kormányt a javaslat visszavételére, vagy annak módosítására. Csak ne legyen az ország néma gyermek. Nehány helyen már megszólaltak a hazafias választók. Szóaljanak meg mindenütt, a hol felhathatnak saját képviselőjük szavazatától.

Vén asszonyoknak való politikai aggodalom attól félni, hogy megbukik a kormány. Hát aztán? Pótolhatatlan ember nincs. Az ilyen félelem minél régebb, annál ostobább. A mi kormánypartú sajtónak évek óta — ha megszorult — ez a

félelem volt a végső menedéke. Így beszéltek Lónyay alatt is, a ki megbukott, a nélkül, hogy a világ felfordult volna. Ezt hajtották Szilágyi alatt, Bittó alatt — mindkettő megbukott s egyéb nem történt, mint hogy a vármegyei házaikról letűnt a képek s helyükbe akasztották a Tisza Kálmánét.

A kérdést minden független és becsületes kormánypartinak így kell saját lelkiismerete előtt fölállítani: Előbbre való-e a Tisza kormány, mint a magyar nyelv? Megbukják-e a kormány, vagy meggyaláztatásuk hazánk? Mire van nagyobb szükségünk: egy biztosítékban megromlott papir alkotmányra Tiszával, vagy a Magyarországon elhelyezett hadsereg-kontingens magyarságát biztosító ép alkotmányra Tisza nélkül?

Ha csak némileg elfogadható érveket hozott volna fel a vitánál a kormány és partja: talán nem volna annyira jogosult az ország háborgása. Ugyde mit felelték Horváth Boldizsárnak, Ugronnak, Apponyinak, Szilágyi Dezsőnek? A világon semmit. Soha a kormánypart ily gyorsan nem védte álláspontját. Soha az ellenzék ennyi lecsúszó indokot fel nem hozott a kormány javaslatát ellen. — Máskor, ha egyebet nem, legalább annyit tett Tisza, hogy öltöztetett. Kivívta magának a nagy feleselő nevet. De most még ő is hallgat. Beérte ezen óriási terjedelmet öltött vitánál egy pár rektifikációval. A javaslatot a maga organizmusában nem védte senki. Nehány ifjú sportember próbálkozott a vaddalkozás mesterségében; de kimerítő és rendszeres s főleg megnyugtatóra számító beszédet senki sem mondott a javaslat védelmére.

Eltagadták világos és naponta észlelhető tényeket. Eltagadták, hogy a hadsereg szelleme magyar-ellenes. Eltagadták, hogy az önkényesekkel durván bántak a tiszturak. Eltagadták, hogy nekünk jogunk volna a magyar nyelvet a hadsereg magyarországi kontingensében érvényesíteni. Eltagadták, hogy a tíz évi felmondás törvényes záradékának kihagyásával megromlott alkotmányunkat. E színtoly szánaudó, mint bosszantó és konok tagadásból állott egész küzdelmük.

De hát mire való a parlamenti tanácskozás, ha nem az érvek és ellenérvek mérkőzésére? Mire való a parlament, ha ott argumentummal, logikával, erkölcsi erővel, józan bizonyítékokkal, győzni nem lehet. Hiszen a mit a kormány csinál, midőn a javaslat védelmére képtelen okokat felhozni és mégis azt kívánja fegyelmzett

többségtől, hogy szavazza meg a javaslatot, ez nem egyéb, mint nyílt provokáció az erőszakra. Nem a hitnek, a meggyőződéseknek, a hazaszeretnek indulatait viszi a kormány harcába, hanem a nyers, a könnyelmű és buta votumot.

Ezt a votum-adást még megakadályozhatja az ország. A jók, a függetlenek, a hazaszeretők mozduljanak meg és tartssanak gyűléseket. Még van idő a fölébredésre. Meg kell gondolni, hogy az álom hosszú lesz, ha most elszalasztjuk a kedvező pillanatot. »Was man von der Minute abgesehen, giebt keine Ewigkeit zurück.« Ezelőtt reménykedhettünk, hogy tíz év múlva megint alkalom lesz a véderőt javítani. Ezentul nem lesz meg ez a tíz éves alkalom, ha a 14 §. megszavaztatik.

Ha többet nem vivhatunk ki a népgyűlések és a kormánypart megbomlása által, vivjük ki legalább azt, hogy az 1867-diki kiegyezés tényévé váljék. Ezen alaptörvény alapján követelünk kell, hogy a hadsereg magyarországi kontingense „magyar” legyen; követelünk kell, hogy a magyar kontingens felszerelése és élelmezése Magyarországon tartassék el; követelünk kell, hogy magyar tiszti akadémia állítsék; követelünk kell, hogy a Magyarországot illető kontingens adminisztrációja, vezénylete és vezérlete magyar legyen; követelünk kell, hogy a szolgálati idő két évre szállítsassék; követelünk kell, hogy a magyar kontingens az alkotmányra föleskettessék.

Partunkat csak az önálló magyar hadsereg eszméje elégíti ki; s ámbár senki sem győzött meg ezen eszme lehetetlensége és célezeretlensége fölött, de látta azt, hogy a nemzeti közérzet egy része ma még nem kívánja ezen eszme föltétlen létesítését — a népgyűlési határozatok egyhangu erejének reményében elhallgatható ez alkalomra a legtöbb aspiráció, s a legközelebbi cél elérése végett egyelőre elég lenne, ha a népgyűlések a fentebbiekben a 1867-iki alkotmány teljes épségben tartását követelnék a törvényhozástól.

Ez már csak nem rebellis dolog. Senki sem áll közelebb az udvarhoz, mint gróf Károlyi Pista. Ő mondta ki, hogy nem abból áll a loyális, hogy az alkotmány foszlányait lerakjuk a trón zsalomlyához. Ne akarjon a választópolgárság udvarképesebb lenni, mint gr. Károlyi. A hyperloyalitás mindig undorító volt és méltó a megvetésre. „Földolgoz a nemzet megnyugtatósa” — fe-

lete gr. Andrásynak egykor a magyar király. Most is így fog felelni, ha Tiszát rákényszerítjük a javaslat módosítására, vagy visszavételére. Okos és bölcs és alkotmányos fejedelem másként nem is felelhet, Mindnyájunk célja az, hogy Magyarország s általa a trón erős legyen. Az uralkodónak is ez az érdeke. Ha egyek vagyunk a célban, csak tapintatos kormány kell, hogy megegyezünk az eszközökben is. Elégületlen nemzet nem biztos támasza a trónnak. Nem kell hát az elégtelenség hurjait — ily silány javaslatokkal — a végsőkig feszíteni. Kérát vallja ennek a nemzet; de bizony kárát vallja a trónus is.

Bartha Miklós.

— **Belföldi bírek.** Az ország tiltakozása. Bars megye jan. 30-án rendkívüli közgyűlést tartott, melyen elhatározta, hogy a véderő-javaslat tárgyában feliratot intéz az országgyűléshez. — A véderő-javaslat ellen. Szarvasról írják: A véderő-javaslat nyomán kelt izgalom városunk felett sem haladt el nyomtalanul. Tegnapelőtt este a tanuló-ifjúság tüntető csoportokba verődött a hazafias dalokat énekelve járta be az utcákat. Utjában hozzája csatlakozott a nép és együttesen, felszaporodott számmal vonult a tóme gróf Csáky Albin kőorospataki kastélya elé, hol éktelen püszögéssel és abuzgólással adott kifejezést ellenszenvének a miniszter ismertetése iránt. Este az ifjúság faklyásmenuset akart rendezni a kerület képviselőjének, Havár Dánielnek tiszteletére; a kedvezőtlen idő miatt azonban el kellett állania szándékától. — A győrsziget-tóközi kerület képviselője, Földváry Elemér is megkapta választóitól a felszólítást, hogy a véderőtörvény 14. és 25. §-át meg ne szavazza. A legnevezetesebb a dologban az, hogy a képviselő egyik legjárhadatlanabb híve: siklósi Szabó Lajos cs. és kir. kamarás gyűjtötte a több százra menő aláírást és küldte meg a felhívást Földváry Elemérnek Budapestre. — Baráthi Huszár Károly, az országoszerzte ismert baráthi Huszár-család feje és neosztora, 87 éves korában, végegyengülés következtében meghalt Budapestben.

— **Faklyás tisztelgés Ugronnál.** A szudvarhelyiek nagy lelkesedéssel fogadták az ehó 2-án odaérkezett Ugron Gabort. A kiváló partvezért ezen kívül meg impozáns faklyász nével is megisztelték ugyanazon nap este. A faklyásmenetben körülbelül 5000 ember vett részt 700 faklyával s az ünnepeket egy emelvényről Zajzon Ferencz ref. lelkész üdvözölte, köszönetet mondva Ugronnak a szudvarhelyi apák, anyák s az ifjúság nevében. Ugron megköszönve a kitüntetést, biztosította a jelenvölteket, hogy mind ő, mind partja ezentul is körömszakadtaig fogja védeni a hazát s nemzet jogait. Beszéde után a lelkes éljenzés alig akart megszűnni, mire, miután az ifjúság a „Szózatot” s a Kosuth-nótát elénekelte, a nagy tömeg teljes csendben és rendben szétoszlott.

A „DEBRECENI” TÁRSÁJA

Két házasság.

(Humoroszok.)
— Irta: Hajdu István. —
Tiszteletes Tóth Bence uram Isten kegyelméből immáron harminczadik esztendeje hirdeti az ígét Terebes község buzgó keresztény hívei között.
Harminczegy évvel ezelőtt jött ide a debreczeni ref. főiskola nagytiszteletű tanár karának nagybecsű ajánlata folytán mint segéd lelkész. Fel evre rá elvette az öreg nagytiszteletű urnak szép és művelt leányát Juliszkát, s ezzel meg leve állapíva az ő szerencsésje egész életére. Ugyanis az esküvőhöz félre az öreg nagy tisztelét ur elköltözött az árnyék világából, s a jó terebesiek Tóth Bence urat, — mint hat már nejeit is a volt tisztelotes urnak, kibe az nagy szeretettel ragaszkodának — megválasztottak papnak az apósa helyibe.
De hát az Isten ugy akarta, hogy a tisztelotes ur kedves felesége szintén a menyeyei karak közé rukkoltjon be ugyanakkor, midőn egy közép leány gyermeknek életet adott.
Bizony meghalt az a kedves jó asszony, Tóth Bence ur, bús özvegyiségnek vigasz-

talására hátra hagyta kis leányát, ki is a keresztiségben — Sára nevet nyert.

Tiszteletes Tóth Bence uram sokat busult, keserget, elete párjának ilyen korai veszete fölött, de hát az idő, az a minden betegségét gyógyító nagy orvos a feledés balzsamát csepegtette a tisztelotes ur bánatos szívébe, lassanként behegyszette az oly sokszor nyilalgó, fájó sebet.

Miután pedig a tisztelotes ur belenyugodott az ur Isten megmáshíthatatlan rendelkezésébe, hogy kis leánya ne ugy nőjjön fel mint a mezei kender, mert ő bármennyire is szeretete legyen, férfi létere nem értett a leány gyerek sok felé ágazó neveléséhez, g a z d a s s z o n y u l v e t t e a házhoz Sár g a E s z t e r t, ki az a n y a h e l y e t t v o l t a házánál pótolandó, s nevelte is Sárkát szeretetben és az Isten előtt kedvességben.

Tóth Bence tisztelotes uram bele törött lassanként az új életbe. Egykori feleségét annyira szerető szíve nem engedhet meg, hogy onnan egy hajdan oly kedves képet kitörölve, annak helyét egy más foglalja el, nem is gondolt többé házasságra.

Azóta huszonkilencz év mult el.

Tiszteletes Tóth Bence ur, megtartotta fogadását, bár sokszor tapasztalta a bus özvegy élet fogyatkozásait, nem házasodott meg mai napig sem. Sár g a E s z t e r azóta kissé megöregedett, de azért Sárka kisasszonynak mai

napig is h u s é g e s nevelő anyja, mert bizony Sárka kisasszony daczára annak, hogy huszonkilencz év tele, tavasza, nyara és ősze viharzott és virágozott már el feje fölött még — m i n d i g k i s a s s z o n y.

Isten látja lelket ő n e m a z o k a. Ki tehet róla, hogy ez a Terebes községe annyira távol esik az ország uttól, hogy ide soha, de soha semmiféle idegen be nem vetődik? Ezelőtt tíz évvel volt ugyan jegyző választás, fiatal is volt, nőtlen is volt a jegyző, de hát ez meg véletlenségéből a kurátor leányát vette el.

Sátoros ünnepen kiki vetődik ugyan egyegeted-nyolczad osztályos fiók legátus s é v t i z e d e k előtt akadt is olyan a ki itt hagyta Sárkánál a szívet zálogban, esküdvözve égre, földre, hogy h a t e v m u l v a visszajön kiváltani, de bizony a lejárát napján egyik sem jött meghosszabbítani a terminust, sem kiváltani a zálogban hagyott szívet, s az idő pedig — lassan eljárt.

Bizony eljárt az idő lassankint. Eljárt, nem csak Sárkától de edes apjától az öreg Tóth Bence tisztelotes uramtól is.

Lassankint bele fájt a szeme a sok biblia olvasásba s egy szép napon levelet írt a főiskola tanári karához, hogy küldjenek ő mellé egy — k á p l á n t.

Hejh, mikor ezt Sár g a E s z t e r — a h e l y e t t e s a n y a megtudta, csak ugy dobogott a szíve a nagy örömtől.

Ez kellett volna már régen majd megmutatta volna ő akkor hogy na de a mi kékis, nem mulik.

Jövő vasárnap már Bibliási János segédlelkész ur predikált Terebesen a református templomban.

Még pedig sikeresen keresztül esett a tűzpróbán.

Tűzpróbán? . . . Bizony ez tűzpróba Terebesen, mert ha Sütőcs, Bimbókné meg Szabóné asszonyomok meg nem ríkatja, vagy ha a Szendrei Zsuzsika kacintására belesül a predikációba, hát jobb lett volna neki halva születni!

Na de úgy rittak az asszonyok, mint a zápor eső, Szendrei Zsuzsika meg plebánus v i z z e l borogatja a szemét úgy bele fájt a siker nélkül maradt kacintgatásokba.

Biztatta is Sár g a E s z t e r, a tisztelotes kisasszonyt: — Sárkám leltem, aztán körülte, Bibliási ur csinos ember, jó pap, ki tudja? . . . Sárka pedig szemérmesen pirulva süttötte le szemét az ilyen beszédek hallatára, azt hitte, — r á é r m é g.

Sár g a E s z t e r egy reggelen méregtől sápadta támit be a Sárka szobájába.

(Folyt. köv.)

